

Medyczne skróty i akronimy

Wojciech Wysocki

Medical acronyms and abbreviations

Język lekarzy zawsze pozostawał nieco niezrozumiały dla laików. Jednak ostatnie kilkadziesiąt lat to okres, w którym dokonał się wielki postęp medycyny, a lekarze stali się specjalistami zajmującymi się bardzo szczególnymi, wąskimi grupami chorób. Ten stan rzeczy skutkuje między innymi powstawaniem bardzo wielu nowych określeń chorób, nazw badań i technik diagnostycznych oraz leczniczych – słowem specjalistycznej nomenklatury. Niepostrzeżenie lekarze reprezentujący różne specjalności utracili łatwość i swobodę wzajemnej wymiany informacji medycznych. Sytuację dodatkowo komplikuje powszechne stosowanie nowoutworzonych skrótów i akronimów, których obecność w fachowych tekstach medycznych poważnie utrudnia ich zrozumienie lekarzom, którzy na co dzień nie mają z nimi do czynienia. Tymczasem jednym z priorytetów nowoczesnej medycyny jest dążenie do współdziałania przedstawicieli wielu specjalności, zjednoczonych wspólnym celem, jakim jest wyleczenie chorego. Jak jednak współdziałać, skoro trudno się porozumieć?

Wynik badania echokardiograficznego zawiera mnóstwo skrótów i akronimów. Tymczasem analizę tych wyników, choćby powierzchowną, powinien przeprowadzić chirurg przed operacją, chemioterapeuta przed zleceniem kardiotoxycznego leczenia, radioterapeuta przed napromienianiem klatki piersiowej. Trudno to jednak zrobić, skoro na wydruku widnieją następujące symbole i ozna-

czenia ocenianych parametrów: „Echo TTE, LVEDd, LVESd, PwD, LVEF, FS, MPA”. Wielką pomocą w takich i podobnych sytuacjach jest Internet. W sieci znajdują się bowiem komputerowe bazy danych, zawierające bardzo obszerne zbiory skrótów i skrótowców.

Czym się różni skrót od skrótowca?

Skrót to skrócony zapis nazwy (np. godz. [godzina], dr [doktor], mgr [mammografia]). Zgodnie z definicją skrótowiec (akronim; w języku greckim „akros” znaczy „skrajny”) oznacza słowo utworzone przez skrócenie wyrażenia składającego się z dwóch lub więcej słów (np. PAU [Polska Akademia Umiejętności], CMUJ [Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego], AIDS [Acquired Immunodeficiency Syndrome]).

Jednym z najbardziej użytecznych i wygodnych narzędzi służących do odszukania objaśnienia nowego skrótu lub akronimu jest serwis internetowy AcronymFinder znajdujący się pod adresem www.acronymfinder.com. Baza danych, którą można przeszukiwać za pomocą serwisu, obejmuje niemal 600 000 skrótów i skrótowców. Po wpisaniu poszukiwanego skrótu lub skrótowca w polu mechanizmu przeszukującego i na ekranie komputera szybko ukaże się wynik. Korzystając z widocznych na Rycinie 1 zakładek warto wybrać tę oznaczoną „Science &

The screenshot shows the AcronymFinder website interface. At the top, it says "Abbreviations & Acronyms for Science and Medicine" and "Celebrating Our 10th Year Online!". The search bar contains "CHOP" and the results show "Your abbreviation search returned 3 meanings". A note indicates "Note: showing only Science and Medicine definitions (Show all)". Below this, a table lists the meanings of CHOP:

rank	Acronym	Meaning
1	CHOP	Children's Hospital of Philadelphia
2	CHOP	C/Esp-Homologous Protein
3	CHOP	Cytosin, Hydroxyuracil (Adriamycin), Oncovin (Vincristine), Prednisone (chemotherapy regimen)

At the bottom, another note says "Note: We have 19 other definitions for CHOP in our Acronym Attic".

Ryc. 1. Wyniki poszukiwania rozwinięcia skrótowca CHOP (prezentacja wyłącznie wyników powiązanych tematycznie z nauką i medycyną)

Ryc. 2. Strona główna serwisu AcronymFinder z widocznym w górnej części ekranu polem przeznaczonym do wprowadzenia poszukiwanego skrótu lub skrótowca

Medicine” – w ten sposób ogranicza się prezentację wyników przeszukiwania wyłącznie do terminów tematycznie powiązanych z nauką (w tym z medycyną).

Mechanizm przeszukujący serwisu AcronymFinder umożliwia poszukiwanie skrótów i skrótowców, których rozwinięcia zawierają określone słowo. Po wpisaniużądanego słowa w odpowiednim polu w górnej części strony WWW zamiast zaznaczonej domyślnie opcji „abbreviation” należy wskazać opcję „word in meaning” (Ryc. 2; wyboru opcji dokonuje się bezpośrednio pod polem mechanizmu wyszukującego). W ten sposób można odszukać wszystkie zgromadzone w serwisie AcronymFinder skróty i skrótowce, zawierające np. słowo „breast” (Ryc. 3). Ta możliwość jest przydatna m.in. podczas weryfikacji, czy w krajach anglojęzycznych stosuje się skrót utworzony od jakiegoś specyficznego określenia. Taka potrzeba może pojawić się podczas przygotowywania własnych artykułów naukowych, opracowywanych z zamiarem złożenia ich w redakcji zagranicznego czasopisma.

Twórcy serwisu AcronymFinder zachęcają do nadsyłania własnych propozycji skrótów i skrótowców, które zdaniem użytkowników powinny znaleźć się w bazie

danych. Aby zgłosić własną propozycję, należy skorzystać z widocznego na Rycinie 3. odsyłacza „suggest new definition”. Reguły nadsyłania nowych propozycji są bardzo dokładnie określone, a surowe kryteria wynikają z troski autorów serwisu o zachowanie jakości zgromadzonych w nim danych. Oczywiście autorzy akceptują jedynie skróty i akronimy w języku angielskim.

Warto podkreślić, że historia serwisu AcronymFinder liczy już (i dopiero) 10 lat. W tym czasie coś, co początkowo było jedynie hobby amerykańskiego żołnierza, Mike’a Molloy’a, stało się największym tego typu serwisem na świecie, przynoszącym istotne zyski właścicielowi. Jest to doskonały przykład ilustrujący, w jaki sposób dobry pomysł w dobie burzliwego rozwoju Internetu pozwala w krótkim czasie stworzyć duże, osiągające dochód przedsiębiorstwo.

W Internecie działają także inne, podobne serwisy. Wśród nich należy wymienić irlandzki serwis, który znajduje się pod adresem www.research.silmari.ie/acronyms. Jego zasoby są jednak wielokrotnie mniejsze niż w przypadku serwisu AcronymFinder. Jeszcze mniejsze zbiory akronimów (lecz ograniczone tematycznie przede

Ads by Google

Category Filters > All 151 definitions Information Technology (0) Military & Government (4) Science & Medicine (120) Organizations, Schools, etc. (59) Business & Finance (0) Slang, Chat & Pop culture (5)

sort results: alphabetical | rank ?

rank	Acronym	Meaning	GP	GD
1	DCIS	Ductal Carcinoma In Situ (form of non-invasive breast cancer)	GP	GD
2	BC	Breast Cancer	GP	GD
3	BRCA	Breast Cancer	GP	GD
4	DBH	Diameter at Breast Height (forestry)	GP	GD
5	NSABBP	National Surgical Adjuvant Breast and Bowel Project	GP	GD
6	MAST-	Breast (prefix)	GP	GD
7	IBC	Inflammatory Breast Cancer	GP	GD
8	NBCF	National Breast Cancer Foundation	GP	GD
9	BM	Breast Milk	GP	GD
10	BCA	Breast Cancer Action	GP	GD
11	NBCC	National Breast Cancer Centre	GP	GD
12	NBCC	National Breast Cancer Coalition	GP	GD
13	BCPT	Breast Cancer Prevention Trial	GP	GD
14	BSE	Breast Self-Examination	GP	GD
15	BA	Breast Augmentation	GP	GD

showing only Science and Medicine definitions (show all 151 definitions)

Results paging: 1 2 3 4 5 6 7 8 next page >

[top](#) | [new search](#) | [suggest new definition](#)

Ryc. 3. Wyniki „odwróconego” wyszukiwania haseł zawierających słowo „breast”

The screenshot shows the homepage of the PWN Online Dictionary. At the top, there are navigation links for 'strona główna', 'polszczyzna', and 'słownik ortograficzny'. The main header features the PWN logo and the text 'WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN SA'. Below this, there are search bars and a menu with categories like 'KSIEGARNIA', 'ANEKSY', 'ENCYKLOPEDIA', 'POLSZCZYŻNA', 'TRANSLATICA', 'PWN-OXFORD', and 'O NAS'. The main content area is titled 'Wielki słownik ortograficzny' and contains introductory text about the dictionary's scope (140,000 entries) and its features, including grammar rules and a search function. A sidebar on the right contains a 'LISTA HASEŁ' and a 'WYSZUKIWARKA DO MOZILLA I FIREFOKSA' section.

Ryc. 4. Słownik ortograficzny (z zasadami pisowni i interpunkcji) języka polskiego dostępny na stronach Wydawnictwa Naukowego PWN

wszystkim do problematyki biologicznej i chemicznej) zgromadzono na serwerze berlińskiego Wolnego Uniwersytetu (www.chemie.fu-berlin.de/cgi-bin/acronym). W tej niemieckiej bazie danych znajdują się także rozbudowane skróty i skrótowce utworzone od nazw substancji chemicznych (wraz ze wzorami chemicznymi) – ta cecha czyni tę bazę szczególnie godną uwagi.

Wiele akronimów używa się współcześnie także w korespondencji elektronicznej. Warto znać przynajmniej kilka powszechnie stosowanych: ASAP (*as soon as possible* – tak szybko, jak to możliwe), BTW (*by the way* – przy okazji), IMO (*in my opinion* – moim zdaniem), OTOH (*on the other hand* – z drugiej strony), POV (*point of view* – punkt widzenia), TIA (*thanks in advance* – z góry dziękuję), OT (*off-topic*) – poza tematem. Także w polskojęzycznej części Internetu w komunikacji elektronicznej stosuje się charakterystyczne skróty i akronimy: ZW – zaraz wracam, JSSD – jak szybko się da, MZ – moim zdaniem, pzdr. – pozdrowienia.

Przy okazji akronimów i skrótów warto zwrócić uwagę na dostępny w Internecie bez żadnych opłat Słownik Języka Polskiego, wydawany przez Wydawnictwo

Naukowe PWN (www.sjp.pwn.pl; Ryc. 4). Nie dość, że znajduje się tam obszerny słownik języka polskiego, słowniki specjalistyczne i ortograficzne, to wydawca udostępnił całkowicie bezpłatnie bieżące zasady pisowni i interpunkcji języka polskiego (część słowników wymaga wykupienia abonamentu – można tę operację jednak stosunkowo prosto przeprowadzić, korzystając jedynie z Internetu i elektronicznego przelewu z konta bankowego lub posługując się wyłącznie telefonem komórkowym – uzyskanie dostępu do wszystkich słowników na 24 godziny kosztuje niespełna 4 złote). W ten sposób łatwo można sprawdzić poprawną pisownię, np.: „lekarz onkolog” (nie: „lekarz-onkolog”). Można również szybko sprawdzić, która forma zdaniem językoznawców jest poprawna: „onkolodzy” czy „onkologowie”. Okazuje się, że obie formy można stosować, nie popełniając błędu (Ryc. 5).

Dr n. med. Wojciech Wysocki

Klinika Chirurgii Onkologicznej
Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie
Oddział w Krakowie
ul. Garncarska 11, 31-115 Kraków
e-mail: z5wysock@cyf-kr.edu.pl

The screenshot shows the search results page for the word 'onkolodzy'. The search bar at the top contains the word 'onkolodzy'. Below the search bar, there is a list of search results. The first result is 'on*ko*log -ogiem; -odzy a. -ogowie, -ogów'. The page also features a sidebar with navigation links and a search bar.

Ryc. 5. Hasło ze słownika ortograficznego dostępnego na stronach Wydawnictwa Naukowego PWN